

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 221 (4916). ЖУМА
1 ОКТЯБРЬ 1982 й.

Газета 1966 йил
1 июлдан чиқа бошлади
Баҳосв 3 тьянн.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТНИНГ ОРГАНИ

ҲАММАНИНГ ВА ҲАР БИРИМИЗНИНГ ИШИМИЗ

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари У. У. УМАРОВ раёсатига Тошкент шаҳрининг 2000 йилдаги таъриқларни куриш ва уни ўтказиш бўйича шаҳар таъкилий комитетининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилишда Куйбишев районига бу шонли санага таъриқларни куриш бўйича шунингдек В. И. Ленин номи электротехника заводи ва Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номиди таъкивчилик ишлари муваффақиятли бўлмоқда. Соғлиқни сақлаш, маънавий, савдо ва умумий оғдатлаш ишлари корхоналари ишларини яхшилаш юзасидан муайян ишлар қилинди.

Шу билан бирга йиғилишда белгиланган тадбирлар билан айрим масалалар ўзлаштирилди. Таъкивчилик ишлари муваффақиятли бўлиб ўтди. Ойна-мебель фабрикасининг ишлаб чиқариш корхонаси қурилиши бир йил негизлари бўлиб, 1981 йилнинг тўртинчи кварталига мўжлазланган — «Боллар дуниси» магазини ёнида Пушкин кўчасидан ўтти йўли қурилиши бошланган йўқ. Автомобиль бекатлари реконструкцияси сусти олиб борилди.

Айрим микроучасткаларнинг жамоатчилик советлари юбилей сўст жалб этиляпти. Район аҳолиси ободонлаштириш ишларига старлиха жалб этиляпти.

В. И. Ленин номи электрон-техника заводи коллективи партия ташкилоти раҳбарлиги остида шонли санага таъриқларни бўйича йиғилишда ишларни яхшилаш юзасидан муайян ишлар қилинди.

Шу билан бирга йиғилишда белгиланган тадбирлар билан айрим масалалар ўзлаштирилди. Таъкивчилик ишлари муваффақиятли бўлиб ўтди. Ойна-мебель фабрикасининг ишлаб чиқариш корхонаси қурилиши бир йил негизлари бўлиб, 1981 йилнинг тўртинчи кварталига мўжлазланган — «Боллар дуниси» магазини ёнида Пушкин кўчасидан ўтти йўли қурилиши бошланган йўқ. Автомобиль бекатлари реконструкцияси сусти олиб борилди.

Бугун Тошкентда санъатшуносларнинг Халқаро симпозиуми ўз ишину бошлади

ЯНГИ БОСҚИЧДА

Республиканимиз пойтахтида ўз ишину бошланган санъатшуносларнинг Халқаро ассоциациясининг симпозиуми «Замонавий санъатшуносларнинг ҳақиқатлари» мавзусида ўтмоқда. Мухбиримиз Ўзбекистон ССР Раёсатлар оиди раёсатининг секретари У. И. КАРИМОВА мураккаб қилиб ана шу халқаро анжуман ҳақида таъриқ бериши илтимос қилди.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетиде ТЕЖАМКОРЛИК — БАРЧАНИНГ ИШИ

Тошкентнинг 2000 йиллиги юбилейига ва куз-ки мавсумида ишлашга ўз вақтида ва сифатли таъкивчилик назорат қилиш комиссиясининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилишда қурилиш ишлари муваффақиятли бўлиб ўтди. Ойна-мебель фабрикасининг ишлаб чиқариш корхонаси қурилиши бир йил негизлари бўлиб, 1981 йилнинг тўртинчи кварталига мўжлазланган — «Боллар дуниси» магазини ёнида Пушкин кўчасидан ўтти йўли қурилиши бошланган йўқ. Автомобиль бекатлари реконструкцияси сусти олиб борилди.

Бўша шахрида таъкивчилик ишлари муваффақиятли бўлиб ўтди. Ойна-мебель фабрикасининг ишлаб чиқариш корхонаси қурилиши бир йил негизлари бўлиб, 1981 йилнинг тўртинчи кварталига мўжлазланган — «Боллар дуниси» магазини ёнида Пушкин кўчасидан ўтти йўли қурилиши бошланган йўқ. Автомобиль бекатлари реконструкцияси сусти олиб борилди.

Шу билан бирга йиғилишда белгиланган тадбирлар билан айрим масалалар ўзлаштирилди. Таъкивчилик ишлари муваффақиятли бўлиб ўтди. Ойна-мебель фабрикасининг ишлаб чиқариш корхонаси қурилиши бир йил негизлари бўлиб, 1981 йилнинг тўртинчи кварталига мўжлазланган — «Боллар дуниси» магазини ёнида Пушкин кўчасидан ўтти йўли қурилиши бошланган йўқ. Автомобиль бекатлари реконструкцияси сусти олиб борилди.

Айрим микроучасткаларнинг жамоатчилик советлари юбилей сўст жалб этиляпти. Район аҳолиси ободонлаштириш ишларига старлиха жалб этиляпти.

В. И. Ленин номи электрон-техника заводи коллективи партия ташкилоти раҳбарлиги остида шонли санага таъриқларни бўйича йиғилишда ишларни яхшилаш юзасидан муайян ишлар қилинди.

Шу билан бирга йиғилишда белгиланган тадбирлар билан айрим масалалар ўзлаштирилди. Таъкивчилик ишлари муваффақиятли бўлиб ўтди. Ойна-мебель фабрикасининг ишлаб чиқариш корхонаси қурилиши бир йил негизлари бўлиб, 1981 йилнинг тўртинчи кварталига мўжлазланган — «Боллар дуниси» магазини ёнида Пушкин кўчасидан ўтти йўли қурилиши бошланган йўқ. Автомобиль бекатлари реконструкцияси сусти олиб борилди.

ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТНИНГ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИДА ТЕЖАМКОРЛИК — БАРЧАНИНГ ИШИ

Тошкентнинг 2000 йиллиги юбилейига ва куз-ки мавсумида ишлашга ўз вақтида ва сифатли таъкивчилик назорат қилиш комиссиясининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилишда қурилиш ишлари муваффақиятли бўлиб ўтди. Ойна-мебель фабрикасининг ишлаб чиқариш корхонаси қурилиши бир йил негизлари бўлиб, 1981 йилнинг тўртинчи кварталига мўжлазланган — «Боллар дуниси» магазини ёнида Пушкин кўчасидан ўтти йўли қурилиши бошланган йўқ. Автомобиль бекатлари реконструкцияси сусти олиб борилди.

Айрим микроучасткаларнинг жамоатчилик советлари юбилей сўст жалб этиляпти. Район аҳолиси ободонлаштириш ишларига старлиха жалб этиляпти.

В. И. Ленин номи электрон-техника заводи коллективи партия ташкилоти раҳбарлиги остида шонли санага таъриқларни бўйича йиғилишда ишларни яхшилаш юзасидан муайян ишлар қилинди.

Шу билан бирга йиғилишда белгиланган тадбирлар билан айрим масалалар ўзлаштирилди. Таъкивчилик ишлари муваффақиятли бўлиб ўтди. Ойна-мебель фабрикасининг ишлаб чиқариш корхонаси қурилиши бир йил негизлари бўлиб, 1981 йилнинг тўртинчи кварталига мўжлазланган — «Боллар дуниси» магазини ёнида Пушкин кўчасидан ўтти йўли қурилиши бошланган йўқ. Автомобиль бекатлари реконструкцияси сусти олиб борилди.

Айрим микроучасткаларнинг жамоатчилик советлари юбилей сўст жалб этиляпти. Район аҳолиси ободонлаштириш ишларига старлиха жалб этиляпти.

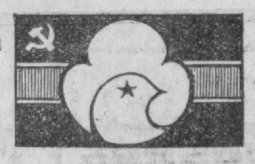
В. И. Ленин номи электрон-техника заводи коллективи партия ташкилоти раҳбарлиги остида шонли санага таъриқларни бўйича йиғилишда ишларни яхшилаш юзасидан муайян ишлар қилинди.

Шу билан бирга йиғилишда белгиланган тадбирлар билан айрим масалалар ўзлаштирилди. Таъкивчилик ишлари муваффақиятли бўлиб ўтди. Ойна-мебель фабрикасининг ишлаб чиқариш корхонаси қурилиши бир йил негизлари бўлиб, 1981 йилнинг тўртинчи кварталига мўжлазланган — «Боллар дуниси» магазини ёнида Пушкин кўчасидан ўтти йўли қурилиши бошланган йўқ. Автомобиль бекатлари реконструкцияси сусти олиб борилди.

Айрим микроучасткаларнинг жамоатчилик советлари юбилей сўст жалб этиляпти. Район аҳолиси ободонлаштириш ишларига старлиха жалб этиляпти.

В. И. Ленин номи электрон-техника заводи коллективи партия ташкилоти раҳбарлиги остида шонли санага таъриқларни бўйича йиғилишда ишларни яхшилаш юзасидан муайян ишлар қилинди.

Биз ҳаммамиз — пахтакормиз

Қишлоққа — самарали ёрдам

Пахтазордан дараклар № 6

Кеча эрталабга қадар республикамиз пахта хирмони 2 миллион 839 минг 234 тоннага етди. Шу жумладан, 180 минг 592 тонна илгичка толали пахта таёрланди. Ҳосилининг 1 миллион 154 минг 618 тоннаси «зангори кема»лар ёрдамида териб олинди.

Ўтган куни ҳаммаси бўлиб 146557 тонна, шу жумладан 94.338 тонна пахта машинада териб олинди. Бир кунда 10.806 тонна илгичка толали пахта таёрланди, шу жумладан комбайнлар бункеридан 5.591 тонна инак пахта тўқилди.

Тошкент ва Сирдарё области пахтакорлари йилги-терим ишларини қадал олиб бормоқдалар. Сирдарёлик механикаторлар ўтган куни «зангори кема»лар бункеридан 15.435 тонна, пойтахт области механикаторлари эса 14.439 тонна хом ашё тўқидилар.

Чирчиқ районидеги Киров номи колхозининг Ленин мукофоти лауреати, икки марта Социалистик Меҳнат Ҳақрамони Турсун Окунова бошчилик қилган бригада коллективи йилги пахта таёрлаш планини бажарганликлари ҳақида гапла рапортига имзо чекидлар. Эл хирмонига 309,1 тонна «оқ олтин» етказиб берилди. Бригада бошлиғи терган хом ашё эса 258 тоннага етди.

РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИ
Октябрь район партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Унинг қатнашчилари КПСС XXVI съезди қўрсатилган асосда бошчилик қилган партия ташкилотларининг иш услуби.

ДАВР БИЛАН ҲАМНАФАС

«Правда Востока» газетасининг 20 мингчиси сови босилиб чиқди.

Мамлакатдаги энг кеска газеталардан бири — Меҳнат Қизил Байроқ ордени «Правда Востока» республика газетасининг йилги миқдори сови босилиб чиқди. Бу — газета ҳақида, унинг кўминг қилиш гезетхоналари армияси, ишчи ва қишлоқ мухбирлари актив ҳаётида шонли воқеадир.

Газета 1917 йилнинг апрелида чиққан биринчи сонларидан бошлаб Совет Шарқидеги Ленинга миллий сўбатининг тарғиботи бўлиб қолди. Урта Осие дийрда ҳам мухбирларининг таъкивчилик, янги социалистик муносабатларни бойдорини қўйди. Совет ҳошимининг Сулҳ тўғрисида ва Ер ҳақидаги биринчи декретлари ҳам шу газетасида эълон қилинган эди.

«Правда Востока» саҳифаларида Совет Ўзбекистони Коммунистик партияси ва ҳукумати арбобларининг доғлат ва нутқлари, мақолалари босилиб турди. Газетасида Россия, Украина, Белоруссия, бошқа қардош республикалар танили адбларининг асарлари совиб чиқарилган. Газетанинг ёриш публицистик материаллари республиканиннг порлоқ келажак сари бораётган улкан олимлари тўғрисида ҳикоя қилди ва ҳамон ҳикоя қилиб келмоқда. Ҳақлар дўстлиги гоёларини, коммунистик иде

Мамлакатимиз халқ ҳўжаллиги учун йўлгина шарофли бурятмаларни адо этатган Тошкентдаги «Электраппарат» ишлаб чиқариш бирлашмасининг коллективи Улуғ сана — СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига бағишланган зарбдор меҳнат вахтасини тобора авж олдирамоқда.

СУРАТДА: ойллик иш топшириқларини 130 — 140 процент қилиб адо этиб бажарётган пешкара ишчилардан Б. Жўрабоев ва Т. Абдуллин ўртоқлар.

УРТА ОСИЕ ГИДРОМЕТЕОРОЛОГИЯ МАРКАЗИ ХАБАР БERAДИ

Сентябрь куз фаслининг дастлабки ойна бўлса ҳам Ўзбекистонда бу фасл қўпича октябрда тўғри келади. Бу фасл бу йил вақтида «муҳлик» қил ҳам санқлаиб турди. Гандай бўлди: ёмғир Ой беканда ҳарорат ёғиб, қунарлар салқин кечаси 8—13, кундузи

ОКТАБР ОЙИДА ОБҲАВО ҚАНДАЙ БўЛАДИ

25—30 даража бўлиши кутуломоқда. Кейинчалик Ўзбекистон территориясига Совет Иттифоқининг Европа ва Урал қисмидан салқин ҳаво оқимининг кириб келиши мўжлазланмоқда. Ҳарорат бу

пайта секин-аста пайин ойнаи уртала ҳавога 3—8, кундузи 12—17 даража иссиқ бўлади. Ойнаи иккинчи ярмида ҳарорат яна ди. Ёгингарчиликлар мейридан 6—11, кундузи 23—28 даражага келиди.

Шарҳчи сатрлари

Жиноятчилар ва уларнинг ҳомийлари

Исроил босқинчиларининг Ливандаги ваҳиши бунинг акси бўлиб чиқди... Шарҳчи сатрлари... Исроил фашистлари гитлерчи нацистлар сингарини шайқатсизлик ва одамхўрлик қилдилар. Ҳар қандай «жезо» чорларини қўриш ва таъкивчилик қўриш бўлиб қўйишга устаси фарағ бўлган Ок уи Тель-Авив жиноятларининг олдини олиш юзасидан реал қадамлар қўйиш у ёқда турсин, балки ўз шергини қоралаш учун бирон-бир суз айтишга ҳам журъат эта олмади. Ок унинг «матбуот» масалалари билан шуғулланувчи амалдорлари энди гўё Рейган Бегинга «йилгини Исроилга юборган бэрча баёнотларидан кескинроқ баёнот билан мураккаб қишлоқнинг теварағида иш-шўша кўтармоқдалар. Ероқ «Вашингтон пост» газетасининг хабар қилишича, Ок уи бошлиғи Бегини шунда ҳам қотилик

сизлик билан оёқ ости қилди. Шундай қилиб, гап қонли қирғин учун Вашингтон гўё жавобгар эканлиги тўғрисида бормоқда. Фаластинликлар а р и н жисман йўқ қилиш тўғрисида Тель-Авив билан Вашингтон бевосита тил бириктириб олганлиги эндиликда аён бўлиб қолди. Ливан дийридаги дахшлати жиноятлар учун жавобдорларга шу жиноятларнинг ҳеч қандай амалга ошириш микояни берган кишилар ҳам жавобгардирлар. Худди шу Вашингтон қотиллар қўлига қуроқ тўқлаиб, бутун дунё халқларининг қаҳр-ғазаби ва норозилиғига қарамай, агрессорни шийш ва дипломатик жиҳатдан ҳимоя қилмоқда. С. ҚУЛИК, ТАСС шарҳчиси.

Катларга мутасадди раҳбарлар жавоби

• Агар планли уй бузилса... • Корхоналар билан тузилган шартнома бўйича • Ишчи нега ранжиди? • Нуқсонларга барҳам берилсин • Томошахонадаги кўнгилсизлик

Тураб жой ва истиқоматчи қийматини тўлашадими?

Биз Самарқанд Дарвоза кўчасида истиқомат қиламиз. Маълум бўлишича, бу ерда Чорсу миқрорайонининг қурилиш мутасабати билан бизнинг уйлари бузилар эмиш. Айтинчи, бузилган уй-жойнинг қиймати қандай белгиланади? Бу фақат бизни эмас, кўни-қўшиларимизни ҳам жуда қизиқтирапти.

О. ИСМОИЛОВлар олмаси.

А. ҲАСАНОВ,
юрист-консультант, Тошкент область касаб
соҳалари Советининг штатсиз инспектори.

— Янги бинолар, турар жой кварталлари, массивлар қурилиши мутасабати ёки бошқа сабаблар билан шахсий эгалликдаги уй-жойнинг эгасига ва унинг оила аъзоларига давлат фондидан тайёр уй-жой берилди. Бу ҳолда квартиранинг сатди истиқомат қилувчиларнинг сонига қараб белгиланган нормалардан кам бўлмаслиги шарт. Лекин уй-жойнинг эгаси бундай квартиранинг олинган ҳоқлама, бузилган иморатнинг қийматини тўлаши талаб қилишга ҳам ҳақлидир.

Уй-жойнинг қиймати район ёки шаҳар Советининг ижрономи тузадиган баҳолаш комиссияси белгилайди. Комиссия составига коммунал-хўжалик ва молия бўлиmlари ҳамда ер участкаси олган корхона, муассаса,

ташкilotнинг вакиллари киритилади, комиссия раиси қилиб район Совети ижроия комитетининг аъзоси тайинланади. Бундай комиссиялар бузилган уй-жойнинг эгаси иштирокида турар жойнинг қийматини белгилайди ва район Совети ижроия комитети томонидан тасдиқланган учун унга тасвир этилади. Албатта, бузилган уй-жойнинг қийматини белгилашда унинг нечоғли эскирганлиги ҳисобга олинади. Шунингдек, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг мавжуд қарорлари билан тасдиқланган ихтиёрий равишда страхование қилдириш учун баҳолаш нормаларига риол қилинади. Уй-жойнинг эгаси унга давлат уй-жой фондидан квартира берилганлиги ёки бузилган иморатнинг қиймати тўланганидан қатъий назар

бузилаётган иморатнинг материалларини олиш ва ундан фойдаланиш ҳуқуқига эга. Турар жойнинг қиймати белгиланаётганда ўша ҳовлидаги мевали дарахлар, кўчат ва экинлар, шунингдек, ертўла, қудуқлар ҳам ҳисобга олинади, тасдиқланган тариф ва нормаларига асосан ҳақ тўланади.

Уй-жой бузилаётган ишчилар учун яна бир афзаллик яратилган. Уйнинг эгаси ўз хоҳишига кўра ижрокомитетнинг ердами билан уй-жой қурилиш кооперативига аъзо бўлиши ҳам мумкин. Бироқ баён қилинган қондалар, ўзбошимчилик билан иморат қурган пайваси уйлари нисбатан қўлланмайди. Шундай экан, унингиз планли бўлса, сиз ҳам ана шу қўлайликлардан фойдаланишигиз мумкин.

Пойтахтимиздаги кўплаб корхоналар қатори бадини буюмлар фабрикасининг жонивул коллективи ҳам СССР 60 йиллигини муносиб тўхталар билан кутиб олиш учун социалистик мусобақани тобора авж олдиришмоқда.

СУРАТДА: (чапдан-ўнга) ана шу корхонанинг пешадама тинувчи-мотористлари Г. Абборхўжасва ва Ф. Тошхўжасвалар. Бу илгорлар нуқлини план-топириларини мунтазам 120 процентдан бажариб, мусобақада пешадамли қилишмоқда.

Х. Мирзакаримов фотоси.

ЁТОҚХОНАМИ... ЁКИ?..

Мен беш йилдан бери 1-троллейбус депосида ҳайдовчи бўлиб ишлаб келиман. Ойлар билан депонинг 4-ётоқхонасида истиқомат қилардим. Ойларда бола туғилганда кейин ишбадан хонага қайтиб туфайли қўйиб қолдик. Ёзу қуллари қандай ташқари несиқлиги, қанда эса совуқнинг туфайли ёш боланинг оромни бузилади. Ҳўшдан сўнг мен каттароқ хона сўраб депо маъмуриятига мурожаат қилдим. Агча сансалорчилик сўнг, ниҳоят бизга биринчи қаватдан катта хона берилди. Аммо қувончимиз узоққа бормади. Канадиза-

ция ва водопровод қувурларининг қаровсизлиги нетижада биринчи қават деворлари зах тортиб, шувонлар кўчиб тўша бошладилар. Коридор поллари ҳам чириб, яроқсиз ҳолатга келиб қолган. Бу ёш болаларнинг қорнига хавф туғдиришмоқда.

Етоқхона шартини истиқоматчилар талабига жавоб бермайди. Биринчи қаватдаги нагарчилик туфайли ёш болалар тез-тез касалланмоқда...

С. ИКРОМОВ.

П. ДИМИТРИЕВ,

1-троллейбус депоси директори.

— Ҳайдовчимиз С. хонадаги баъзи камчиликларни, жумладан, канализация, водопровод қувурларининг яроқсизлиги, полларнинг чириб қолганлиги, вақтида деворларнинг зах тортиб қолганлиги вақтида таътирларнинг зах тортиб қолганлиги вақтида бартараф қилиш учун ётоқхонада комендант Н. Тохтаевага кўрсатма берган экан. Аммо ҳайдовчиларимиз бу таъмир сабаблар билан таъмир ишлари кечиктирилди.

РЕДАКЦИЯДАН:

Депо директори П. Димитриевнинг берган жавобига қараганда ҳамма нш жойида, ётоқхона «рисоладагидек» қилиб қўйилган. Аслида бундай эмас. П. Димитриевнинг ётоқхона комендантига кўрсатма берганига ҳам ишониб бўлмайди. Нега деганда комендант Н. Тохтаева қандай кўрсатма берганидан мутлақо хабари йўқ. У ётоқхонада истиқомат қилаётган билан худди ўз уйдиган ижарачилар билан сўзлашгандай қўпол муомала қиларкан. Бунинг истиқоматчилар ҳам эътироф этишмоқда.

Айни пайтда, ётоқхонада ўша олдинги аҳвол. Деворлардан сув точилаб турибди. Поллари яхшилан бораида ҳеч қандай тадбирлар белгиланмаган. Ҳўш, депо директори П. Димитриевнинг юқоридagi «билса ҳазил, билмаса чин» қабилида берган жавобига нима де-

водопровод қувурлари ремонт қилиниб, деворлар қайтадан оқланмоқда. Намгарчилик туфайли чириб бошлаган поллар янгиланади. Ҳўлайимки, 4-ётоқхонадан бундан кейин юқоридаги ўхшаш нуқсонларга барҳам берилсин. Етоқхона, шубҳасиз, ишчиларнинг оғир меҳнатидан кейин яхши ҳордиқ чиқарадиган; барча шарт-шароитлари мухайё қилиб қўйилган кўркам масканига айланиши керак.

йин мумкин? Етоқхона — директор ўз жавобига айтгандай, ҳақиқий истиқомат масканига айланиши керак. Зах деворлар бу ердаги ёш болалар саломатлигига хавф туғдираётган экан, эртага улар бирор касаликка чалинса, директор ёки комендант жон куйибди югурмайди-ку? Албатта, боланинг ота-онасига қийин бўлади. Бу ўша кун бир ишчи ишга чиқмайди, дегани бўлади. Кимга эми?

Редакция ана шу саволга ҳам тўлақонли жавоб олишни истаيدди. Тошкент шаҳар трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасидagi ўртоқлар бунга нима дейишаркин? Етоқхонада аҳвол уларнинг вайронини сал бўлсада безовта қилса яхши бўларди. Чунки, ётоқхонада ишчилар — одамлар яшайди. Уларни унутмаслик керак!

Кинотеатр

олдидаги

чайқовчилар

Шундай қилиб Омон акалар олмаси кинога борадиган бўлишди.

— Кечқурун бориб болаларни қўйиб юрмаймиз, — деди Омон аканинг хотини. — Яхши қилди, кўриб қўя қолдик.

фильмини қўрайдиган бўлишди. Шаҳардаги энг салобатли кинотеатр — Санъат саройига келишди.

Буни қараганки «Ойда-инда бир гузар, унчам ёмғир бузар» деганлари тўғри экан.

Билет сотадиган касаларнинг ҳаммаси тахтақ ёпиқ эди. Омон ака умид билан туйнуклардан бирининг эшигини қоқди. Ичкаридан тўнгиллаган овоз эшитилди:

— Савод борми ўзи! Билетлар сотилиб бўлган, деб ёзиб қўйибди-ку.

БОЛАЛИ АЁЛЛАРГА ҚЎШИМЧА ОТПУСКА

Менинг иккита болам бор [Бирини тўрт ёшда, иккинчисини олти ёшда]. Полтграфыя машиналари заводига инженер бўлиб қолман. 1981 йил 31 мартда газетанида КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «болалари бўлган оналарга давлат ёрдамини кучайтириш тадбирлари тўғрисидаги» қарорини ўқиб, мен касабам соҳасида қўшимча отпускани олиш ҳақи тўлашга қарор қилдим. Бундан ташқари у, ҳатто уни олиш мuddатини ҳам белгилади — шу йилнинг сентябры ойи охирида. Бироқ у менга бу отпускани бундай отпускани берилиши кераклигини исботлаган чоғимдагина бораганини айтди. Отпускаи бериш ҳақидаги арзига касабам соҳаси комитети кўл қўйиши лозим бўлса, касабам соҳаси комитети раиси эса бу масалада мен билан сўхбатлашини ҳам истамади, мен қандай қилиб бунинг ишбодиман. Редакциядан қай биримиз ҳақидаги маълумотни батафсил изхoлаб беришни сўрайман.

Л. МИХАЙЛЕНКО, Харьков.

Хурматли ўртоқ Михайленко, Сиз ҳақинда 12 ёшга инсонията ундан ортиқ болалар бўлган аёлларга болаларига қарши учун иш ҳақини сақламаган ҳолда икки ҳафтагача қўшимча отпускани олиш бўйича ҳуқуқ беришган. Бу отпускани маъмурият билан келишган ҳолда ишлаб чиқариш шартини имкон берган пайтда берилди.

Бу отпускани корхона, муассаса, ташкilot раҳбарлари буйруғи (кўрсатмаси) билан отпускани мuddатини кўрсатиб, расмийлаштирилди.

Ушбу отпускани йиллик (асосий) отпусканига қўшган ҳолда ёки айрим ҳолда (тўлалигича ёки бўлиб-бўлиб) берилиши мумкин. Шунга эътибор бериш керакки, бундай отпускани кейинги йилга ўтказиш мумкин эмас.

Кўрсатилган қўшимча отпускани вақти умий, узлуқсиз иш стажига (шу жумладан, кейинги йиллик отпусканига ҳуқуқ берилган стажига ҳам) шунингдек, ихтисос бўйича стажига ҳам қўйилади. Болалик аёлларга бундай отпускани бериш ҳақидаги қўшимча қарорнинг шартини имкон берган пайтда болаларга қарши учун берилган қўшимча отпускани вақти отпусканига кетиш олдидан ва ҳисоб-китоб учун олинмаган 12 ойга киритилмайди. Бу демак болалик аёллар томонидан иш ҳақи сақланмаган ҳолда отпускани олиш йиллик иш ҳақининг ва навбатдаги отпусканига қўшимча қўшимча отпускани олиб келимайди.

Буллар ҳақида, ўртоқ Михайленко, касабам соҳаси комитети раиси Сизга гапириб бериши керак эди. У ўз жамоат бурнини бажарабди, чунки СССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикалар Меҳнат деги, ихтисос бўйича стажига ҳам қўйилади. Ри Кодексининг 96-моддасига мувофиқ қандай отпускани бериш ҳақидаги қўшимча қарорнинг шартини имкон берган пайтда болаларга қарши учун берилган қўшимча отпускани вақти отпусканига кетиш олдидан ва ҳисоб-китоб учун олинмаган 12 ойга киритилмайди.

Буллар ҳақида, ўртоқ Михайленко, касабам соҳаси комитети раиси Сизга гапириб бериши керак эди. У ўз жамоат бурнини бажарабди, чунки СССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикалар Меҳнат деги, ихтисос бўйича стажига ҳам қўйилади. Ри Кодексининг 96-моддасига мувофиқ қандай отпускани бериш ҳақидаги қўшимча қарорнинг шартини имкон берган пайтда болаларга қарши учун берилган қўшимча отпускани вақти отпусканига кетиш олдидан ва ҳисоб-китоб учун олинмаган 12 ойга киритилмайди.

Буллар ҳақида, ўртоқ Михайленко, касабам соҳаси комитети раиси Сизга гапириб бериши керак эди. У ўз жамоат бурнини бажарабди, чунки СССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикалар Меҳнат деги, ихтисос бўйича стажига ҳам қўйилади. Ри Кодексининг 96-моддасига мувофиқ қандай отпускани бериш ҳақидаги қўшимча қарорнинг шартини имкон берган пайтда болаларга қарши учун берилган қўшимча отпускани вақти отпусканига кетиш олдидан ва ҳисоб-китоб учун олинмаган 12 ойга киритилмайди.

ТОКАЙГАЧА?

Биз 4-Сержели массивидаги 9-уйда истиқомат қиламиз. Бу ерга кўчиб келганимизга бир йилдан ошдики, совуқ сувга ёлчимай келишимиз. Албатта, насти қаватдагилар сув билан тўла таъминланган, фақат биз — 5-қаватда истиқомат қилувчиларига бу қўлайликдан маҳрумимиз. Бу ҳол қачонгача давом этади? Х. Эгамбердиев.

Н. АБДУЛЛАЕВ,

Сержели район уй-жой ишлаб чиқариш эксплуатация трестининг бошқарувчиси.

— Кейинги йилларда районимиз территориясида кўп қаватли ишона турар-жой биноларининг сони тез кўпайиб, янги-янги микро-районлар ташки этилмоқда. Бу ҳол биз трест раҳбарлари ва хизматчиларини олдинга қатор машини муаммоларни қўндаган қўйишмоқда. Бор имконияти-

мизни ишга солиб аҳоли хоҳиши ва талабларини ўз вақтида қанақадар яхши ҳаракат қилмоқда. Намгарчилик туфайли чириб бошлаган поллар янгиланади. Ҳўлайимки, 4-ётоқхонадан бундан кейин юқоридаги ўхшаш нуқсонларга барҳам берилсин. Етоқхона, шубҳасиз, ишчиларнинг оғир меҳнатидан кейин яхши ҳордиқ чиқарадиган; барча шарт-шароитлари мухайё қилиб қўйилган кўркам масканига айланиши керак.

мизни ишга солиб аҳоли хоҳиши ва талабларини ўз вақтида қанақадар яхши ҳаракат қилмоқда. Намгарчилик туфайли чириб бошлаган поллар янгиланади. Ҳўлайимки, 4-ётоқхонадан бундан кейин юқоридаги ўхшаш нуқсонларга барҳам берилсин. Етоқхона, шубҳасиз, ишчиларнинг оғир меҳнатидан кейин яхши ҳордиқ чиқарадиган; барча шарт-шароитлари мухайё қилиб қўйилган кўркам масканига айланиши керак.

мизни ишга солиб аҳоли хоҳиши ва талабларини ўз вақтида қанақадар яхши ҳаракат қилмоқда. Намгарчилик туфайли чириб бошлаган поллар янгиланади. Ҳўлайимки, 4-ётоқхонадан бундан кейин юқоридаги ўхшаш нуқсонларга барҳам берилсин. Етоқхона, шубҳасиз, ишчиларнинг оғир меҳнатидан кейин яхши ҳордиқ чиқарадиган; барча шарт-шароитлари мухайё қилиб қўйилган кўркам масканига айланиши керак.

Оилали бўлсангиз...

Мен Тошкент политехника институтининг энергетика факультетида сирдан ўқир эдим, айни пайтда ўқинишимни кечки бўлимга ўтказдим. Шу туфайли оиламни ота-онам илтифати қолдириб, ўқини довом эттириш учун Тошкент шаҳарга келишимиз. Аҳолини ишга жойлаштириш бюросига учрашган эдим, у ердаги «Уйланишнингиз сабабини пропискига ҳам қўйиб қўйишга, ишга ҳам жойлаштириш олаймиз», дейишди. Шу тўғрисида:

Н. РУСТАМОВ.

«КАЧОН ЧЕК ҚЎЙИЛАДИ?»

Шу сарлавҳа остида босилган материалда Тошкент пассажир станицияси билет кассаларидаги тартибсизликлар танқид қилинган.

Октябрь революцияси ордида Урта Осетияр йўли бошқармасидан олинган жавобда кўрсатилишича, газета

лар танқид қилинган материал коллективга ўртасида муҳокама этилган. Нуқсонга йўл қўйган катта кассир Громова вазифасидан четлаштирилган.

ХўШЕРБЕК.

Тошкент керамика заводига СССР нинг 60 йиллик юбилеи йилида кенг истеъмол бўюлмади.

Коллектив меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, уларнинг хиллини кўпайтиришга алоҳида эътибор берилмоқда. Бу ерда тайерланаётган хилма-хил сопол ланглар, носалар, пилелалар, гулдонлар, ваалага аҳоли ўртасида эҳтиёж тобора ортиб борапти. Шу йилнинг ўзига корхона коллективини ундан ортиқ янги буюмини ишлаб чиқаришни ўзлаштириди.

СУРАТДА: назоратчи-мастер Мавжуда Ҳамидова (чапда) мастер Бахтиёр Юсимов янги тайерланган буюмларни кўздан кечириб қолмоқда.

В. Сироткин фотоси.

Ҳақли эътироз

Тўрт яшар Бахтиёр онасини қақчириб қолди. — Опа, қаранг, мушук тоиб олдим! Уй юмушлари билан юрган онаси қайрон бўлиб деразадан муравади. — Қанақа мушук? — Мана, сувдан топиб олдим. Онаси қараса Бахтиёр

ёр ҳовли ўртасидан оқиб ўтадиган ариқча эгашиб, ўлик мушукнинг думидан тортиқлапти. У шоша-пиша ўғлининг олдига юзуриб келди. Мушукни бири чеккага улоқтирди. Боласи касал бўлиб қолмаслиги учун қайта-қайта совуллаб ювинтирди.

Бундай ҳангомалар «Гуруч ариқ» маҳалласидаги ҳовлиларда тез-тез бўлиб туради. Аслида маҳалланинг «номи Кайқовус сувидан бошланадиган Гуруч ариқ номи билан шундай деб аталади. Бир вақтлар бу ариқда зилол сув тўлиб оқарди. Маҳалладагилар ҳам ўз ариқлари билан фахрланиб юришарди. Бироқ кейинги пайт-

ларда аҳвол ўзгарди. Гуруч ариқ ахлат ариқча айланди. Маҳаллада истиқомат қиладиган қассоб ичкачавоқни ариқча ташласа, Вонвой нонинг куйиндасини улоқтиради. Хатто кейинги пайтларда ариқда ўлган ит ва мушукларнинг жасади ҳам пайдо бўлиб қолди. Бўрдоқига боқилгандек семирдиб кетган каламушлар гужгон ўйнайди. Қўшни маҳаллалардаги оқларлар ҳам ариқча ахлат ташлашда бошқалардан қўлишмайдилар. Хуллас, «Гуруч ариқ» маҳалласида санитария қондалари бузилаётгани тўғрисида тушунтириш ишлари олиб борилди.

Район санитария-эпидемиология станциясида мурожаат қилинди. «Водоканал» трестига бир неча марта шикоят қилинди. Бироқ ҳаром аҳвол ўзгаргани йўқ.

«Агар Собир Раҳимов район санитария-эпидемиология станцияси, «Водоканал» трести ердан бермаса, маҳалла аҳли биргаликда ҳаранат қилмаса бунун маҳалламизга савдо кетадиганга ўхшайди», деб ёзишди 2-«Гуруч ариқ» маҳалласининг бир начанча активлари. Чиндан ҳам мутасадди ташкилотлар бу соҳада маҳалла аҳлига ёрдам бермаса аҳвол чатоқ бўладиганга ўхшайди.

ШАВКАТЛИ ПОЙТАХТ

БЕБАХО ТОШКЕНТМИЗ, НАХОРИНГ КУНДУЗДАН ШАН, МЕХНАТКАШ, МУНСИ ЭРТОҚ, ҚАДРОН ДУСТ, ЭМАКДОШ, КИШИ— ЕЗ, КУЗИ — БАХОҚ, ТУНИ КУНИДАН РАВШАН, ЛОНДОН, ПАРИЖ, РУМОГА АЛИШМАЙМАН КУХНА ШОШ, Гафур ГУЛОМ.

Она сайёрада бири-биридан гўзал ва фусункор, антиқа ва ановий, шинам ва кўрнак, улғур ва буюк, катта ва кичик, кўхна ва навқирон шаҳарлари шаҳарчалар оз эмас. Ҳар шаҳарнинг ўз ҳуснатовати, хислати, ҳиммати ва ҳикмати бор. Ойна-Ватанимизни қадқуш қиш Москва бўлса, Шаҳрида унинг бир қолдони — қуёшли Тошкент чарқаб туради.

Шоир айтади: **Шаҳарлар боқийдир,** умр — ўтинчи, **Дарёлар собитдир,** сувлар кўнчинчи.

Тошкент ҳам ана шундай умри боқий, давримиз гўзаллиги билан умри қуёшли бир шаҳардир!

Мағрибдан ё машриқдан, шимолдан ё жанубдан Тошкент турроғига қадам рақида қилган ҳар бир меҳмон дил сўзини айтади: — «Шаҳрингиз қуёшли экан!»

«Тошкент» дейилса кўш эса шундай турар эмиш! «Нахори кундуздан шан», «туни кунидан равшан» эмиш!

Гўзал бу сифатлар алломаларнинг буюк қалбидан фавворадек фўшиб чиққан. Тошкентимиз ҳусну-жамолини таъриф-таъсиф қилишга ширин забон билан айтайлик!

Тошкентнинг нафакат қуёшни, ҳавоси, сояси, дов-даракти, гул-чечаклари, ҳатто гўбори ҳам гўзал! Меваларини айтмайсанми, нанту-асу! Сувларининг ранги, тоғи-мазанини кавсар дейсан! Файласуф шоир Мақсуд Шайхзода баёнди:

Урида ким келса бир бор бу ерга, **Қалбига элади** Тошкентнинг **Шу учун Тошкент ҳам қуёшли** муҳрин

Босар паспортларга, хотираларга **Дейдилар:** Тошкентда сув **ичган чумчуқ,** **Қайтиб келар экан** Маккатуллодан,

Юзи ҳам, сўзи ҳам, кўзи ҳам оқиқ, **Табаррук турроғи зару** тиллодан...

Чиндан ҳам Тошкентнинг «турроғи зару тиллодан...» Зеро Тошкент шаҳри Тийн-Шань тоғларига туташ бўлган Чатқол ва Қўрнама тоғларининг отаидаги воҳага жойлашган. У гарб ва жануби-гарбда Сирдарё, шарқда Чирчиқ дарёси, Оҳангарон водийси, шимолда эса Келес канал билан чегараланган, геолог олимларимизнинг аниқлашларича, пойтахтимизнинг «қуёшчирақ» томонидаги тоғлар минг-минг йиллар давомида «ўсган», ҳозирги кунларда ҳам улар «ўс-ўсиш» давом эттирмакда. Бу тоғларнинг нуралиги ҳосил бўлаётган жинслар ёнибди қуёш бўлаётган таҳминта қилиб қўйилган. Узоқ замонларда, Неоген даврларида Тошкент замини денгиз сатҳи билан барабар бўлган, дейдилар. Шундан сўнг ўтган 25 миллион йил мобайнида шахримиз замини, ўрта ҳисобда 450 метр кўтарилган.

Шаҳримиз замини тарихига назар ташласак, қизиқ воқеаларнинг гувоҳи бўламиз. Саргончоқ посёлкаси яқинида бўр даврида ўсган секвойя дархати топилибди. Бу тоғқотган дархатнинг бўйи 50 метр, танансинг айланаси бир ярим метрга тенг. Ана шу дархатнинг бўвуқлари ҳозир шахримиздаги Х. Абдуллаев номи геология ва геофизика институти биноси олдида, қадимги пайтда Тошкент заминининг устки қаватидаги жинсларда наботот ва ҳайвонот олами қолдиқлари сақланганидан гувоҳлик бериб турибди. Ер илмининг аъло олимлари яна шунини аниқладиларки, ўтган 300 миллион йил давомида ҳозирги Тошкент эгалаган майдонда қуруқлик билан денгиз беш марта ўрин алмашган экан. Она шахримизнинг қўхна тарихини варақласак ўхшайди йўқ ранг-барангликлари қуварамаиз.

Ҳаёт давом отар экан, одамлар шаҳарлар бунёд этишадилар, уни эъвозлашадилар, гўзаллик бахш этишадилар, чиройли номлар қўйишадилар. Археолог олимларнинг урида бир неча минг йил кўтари қиллоқ бўлган экан. Қадимий ёзма манбаларда шахримиз номи бир неча вариантида учрайди. Араб муаллифлари Тошкент номини Шох шаҳрида, суғларда эса Чоч ва Жоқ каби формаларда тилга олади. «Тошкент» сўзининг энг қўш урайдиқли этимологияси «Тош қалъа, тош шаҳри»дир. Қадимий ёзма манбалар ҳам шундан далолат беради. Абу Райҳон Беруний ўзининг «Хиндистон» асаридида «Викент — Шох шаҳарларида, туркича Тошкент. Бу юноларнинг Бурж ул-хикора қалъасидир. Тошкент — тош қалъа дегандир», деб ёзади. Маҳмуд Қошғари ҳам Тошкентни «тошдан қурилган шаҳар» деб таърифлайди. Грек муаллифлари шахримиз номи — Лифивос Петрос — «Тош қалъа» деб тилга олади.

Қўхна Шох шаҳрида не-не алломалар, ҳакиму-фозиллар, санъаткорлар, меъморлар, муҳандислар, болбонлар, шоир-ёзувчилар, тарихчилар яшамаган дейсан. Х асп шоир Абу Муҳаммад Матруний, XIX асп тарихчиси Эшон

ҳўжа Қори Тошқандий, Мирзо Улугбекнинг содиқ шоғирди, машҳур муаллими, олим Али Қўшчининг набираси — тарихчи, ҳуқуқшунос ва таржимон Хофиз Кўйуний Тошқандий, ўз навабатида Хофиз Кўйунийнинг набираси, тошкентлик олим Муҳаммад Олим ас-Сиддий ал-Алавий, тарихчи ва географ Муҳаммад Хайдар Мирзоалар Шох шаҳрида яшайдилар ва иқид этидилар. Узоқ классик шоир Мирзо Забир 15 — 16 яшларинг даври Фарғона, Самарқанд ва Тошкент оралигини бир неча марта кезиб чиққан эди.

XIX асрнинг иккинчи ярмида Тошкент Туркистоннинг йирик маданий марказига айланган. Бу даврларда Дилшад Гулшан, Алмайн, Камий каби шоирлар етишиб чиққан. 1887—1888 йилларда Муқимий, 1889—1901 йилларда, Фурқат Тошкентда яшадилар. Гўзал бу шаҳардан Абдулла Авлоний, Нозимакхоним, Мирмуҳсин Шермухамедов, Сидқий Хондайиллий (Шанкат), Хислат, Мискин, Тавалло каби истеъдод эгалари етишиб чиқдилар.

XIX асрнинг охирида оқилдан-рус-тузем мактабларида С. Саидзаков, Т. Эшонхонов, М. Раҳимов, М. Муҳаммадқаримовлар ўқитувчилар қилдилар. Зинкорлардан М. Абдурашидовхон, Абдулла Авлоний, Р. Юсуфбеков ва бошқалар янги усул мактабларини очдилар.

ХИМИЯВИЙ ХОМ АШЁ

М. Азизбеков номидаги Озарбайжон нефть ва химия институти олимлари таъриф этган янгилик Бозудан ГРЭСларда бири «Северий» ГРЭСини ўзига хос энергетиккомпанетга айлантиришга имкон беради. Улар энди биригина установканинг ўзида бут қозон-кўндалари суви суви чучуқлаштирибгина қолмай, ундаги қимматли химиявий элементларин ҳам ажратиб олмақдалар.

Касий соҳилида жойлашган электр станциялар одатда чучуқлаштирувчи 3 установкадан ўтказилган денгиз сувини ишлатди. Бир кунда юзлаб куб метр сув керак бўлади. Сувин чучуқлаштиришда сертуз чўинди ҳосил бўлади ва у оладда денгизга ташлаб юборилади.

АКА-УКА ИХТИРОСИ

Харьовлик ихтирочилар ака-ука Валерий ва Владимир Бурцевларнинг эндоскопи — турли деталлар ва қурималарнинг ички қисмини визуал контрол қилдиған приборларнинг «кўзи» гоьтда ўтирди. Ака-ука бир-бирдан оригинал конструкциялари билан фарқ қилувчи 10 тадан кўп моделни ясаган.

Эндоскоп схемаси унча мураккаб эмас: объективни бўлган ички бир қаллак, тасвирни ташқарига чиқарувчи световод қисми, окулардан иборат ҳолюс, — дейди Валерий Бурцев. — Унга ортинг ҳеч нарсани қўшиб бўлмайдигандек туюлади. Лекин биз каллакни бир эмас, салги бир-бирига нисбатан бағина бурчак ҳосил қилиб жойлаштирилган ички объектив билан таъминлашни тақлиф этдик. Ички қават световод тортиб юрмаслик учун тасвирни кинода-

Ленин номидаги СССР халқлари дўстлиги саройи маъдонидида Халқлар дўстлиги раъзини оқ этти, ривчи мана бу аъбой архитектура ансамблининг ҳар иуни «узун»-қиндан қўлғина мехмонлар келиб кўридилар.

СУРАТДА: ана шу обьнда муҳурида, М. Нуриддинов фотоси.

ЖАХОН ОИНАСИ

ТАСС МҲБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

Қариб икки минг километр

Шаҳарликлари и к дий-техника базаси ҳам аниқ мустаҳкамлашиб, миллий қадрлар етишди.

Бесосита Совет Иттифоқинг кўмаги билан йуқудга келтирилган Монголия телевидениеси ўтган вақт давомида Республика моҳнатқошмири ҳаётига мустаҳкам кириб борди. Миллий эшиттиришлар ҳажми икки баравар ошди. Телевидениенинг мод-

ВАХШИЁНА ҚИРГИН

Исроил агрессорлари Ливан турроғига босириниб кириб мамлакатини оқунуқча қилдилар, деди Ливан муфтииси Хасан Холид. Исроил 1948 йилда Кфар-Косима ва Дабрий Ясинада қилган қиргин, деб таъкидлади у, бу ерда тарқатилган баъ-

(КИССАДАН ПАРЧА)

Биринчи бўлиб Урхон оқсоқол хушига келди. У, олоқ туман, хувиллаган бўлиши орасида қарга келиб қолганини, бутун атрофини ўраб олган хирра, нўз илғамас парда нима эканлигини дабурустан англаймасди. Бу чексиз туман эди.

Ҳа, бу — уммоннинг ҳамма ёғини, жимгина, танҳо ўзи ўраб эгалаб олган ва ҳаранатсиз қотиб қолган буюк туман эди. Шу вақтда буюк туман ўзининг буюк қатғон даврини кечирмоқда эди...

Урхон боёнинг кўзлари бир оз кўнрақ, қоронғилида қайғининг четларини, сўнг одамларни кўра бошладилар. Эрайин билан Милхун ўз жойларига, эшаклар олдида эди. Аммо, улар тунги олишувда тинчалари кўриб, қолдан тоқиб, галаги ёр аҳолида ўтирдилар. Улар гўё жағда улган ичкиларга ўхшашар, фақат ўтин-ўтин чиқётган хурран товуши ҳали тиринликларидан нишон бериб турарди. Кириш чўлини оён тарафда боқмақда ёпишиб тўманан бўлиб ётарди. У ўйинида намлик ва соғудини калтирарди. Урхон бобо болага жонингиз, аммо заррача ердан беролмасди.

Тунги қизмат-қоинида гағиб қолган оқсоқол оқсоқ бошини кўзи солганига ўтирарди. Бутун вужуди эриқраб оғриди. Узун сертомир кўзлари қамчидай осилиб турарди. Урхон бобо умрида жуфта кўп бало-қазоларни, фалонларни кўрган, аммо бундан қиймат-қоинини бу ан биринчи кўриши эди. У ҳозир қарга келиб қолганини бўрон уларни қарга қақиб сўриб негаллигини тасаввур қилмасди. Эрдан ҳозир ердан қанчалик ўзоқданидир? Денгизга юришганимкин ёни уммон-дами? У ҳатто ҳозир қайси вақтнингиз ҳам билмасди. Борлиқи эгалаган, эсимиз туманда кунни ҳам, тунни ҳам ажратиб бўлмасди. Лекин, ҳар ҳолда денгиз галаёни эрталабга яқин пасайишини ҳисобга олганда ҳозир кундўзга ўхшарди. Эҳтимол, кун қиймага негалландир?

Валерий — математик, Владимир эса механик бўлганлиқдан ана-ука кўндалардан ординал инжениерлар олимларини топишларига ердан беролмасди. Уларнинг ихтиролари орасида световод қисми билан нисбатлаштирилган ички объектив билан таъминлашни тақлиф этдик. Ички қават световод тортиб юрмаслик учун тасвирни кинода-

Одамлар хушларига келиб, қай аҳолига тушиб қолганларини нўришга, бир жойда туравериб яхши эмас, деб ўйлашди. Шундай қилиб, улар сузиб кетишди. Балки ерга яқинлашиб, балки аксинча, ердан узқоқлашиб боришга банддир? Ҳайтовур, бир ерда турмай ҳаранат қилишда қандайдир маъно бор эди.

Бутун умид ҳавонинг очилиб кетишида, туман тарқалишида эди. Ана шундай нима қилмоқ кераклигини билиш мумини эди.

Ҳар ҳолда, туман тарқаб кетса, нечаси осмонда юлдузлар кўринса яхши бўларди.Ундай фақат юлдузларга бўлиб қолди. Яна бир нарсдан умид бор эди — бирор ердага дуч келиб қолш мумин эди. Ушанда мақсад равшанлашарди.

Ҳозир эса улар мақсадсиз сузишарди, туман ичиди, туманга қараб боришарди. Шунга қарамай, Урхон оқсоқол қайғини бир оз саранжом, саршта қилиб кўриш кераклигини айтди. Оёқ остида сув шалопламаслиги учун қайиқдаги сувини охириг томонигача талашиб кўради. Киришини эса у қайиқнинг кўнрақ томонида, ўзининг ёнига ўтказди — шундай қилса, бола тезроқ исиниб, кўриниб оларди. Сувин ҳаммага тенг тақсимладилар. Биринчи гал ҳаммага сал кам чўмичдан сув берди. Бўронли нечадан сўнг ақалли бир марта кўйиб сув ичиб олиш керак эди.

Ленин, Урхон ота оғоҳланган кўйида: бундан бўён фақат оқсоқол айтган пайтда ва қанча кўнча сувица сув ичмилди, холос. Шу сўзларни айтганда у, галининг асосли эканлигини нўрстатгандай, ярим бўшаб қолган боқчанани қайиқда кўйди.

Кутилмагандай бир нарсани уларни жуда хурсанд қилиб

Осмонда юлдуз кўриниб қолмаслигини, дол ҳамма кўтар, оғриқлар, узид қиларди. Сўз сайин шунини кўтишарди. Шамол туриб қоллишини, мана шу уч қатла лалчати туманин бирор ёқда ҳайдаб юбора оладиган шамол туриб қоллишини кўтишарди. Юлдузларни тўсиб, турган пардангиз кўтар, деб осмон руҳига илтико қилишарди. Шамоллар нўгани — серёб, серюнг ҳайвонини уйғона қол, деб илтико қилишарди.

Ленин, ҳаммаси беҳуда эди. Одамларнинг илтимосига ҳеч ким нўлоқ солмасди, туман тарқалай демасди.

Кириш ҳам юлдузларнинг қийиниши кўтарди. Илгари унинг учун осмонда ўйинчондай ялтираб турадиган юлдузлар ҳозир жуда-жуда зарур эди. Утган нечадан бер кўрган нарсаларни уни эсаниратиб, юрагини олиб қўйгандай, Ахир бола қалби нозин бўлади, уни бир умрга маъруф, майиб қилиб кўйиб қийин эди. Лекин қайиқда бирга бўлган уч эриққ умумий ҳалокат ҳафсини, сафарнинг хатарли оқибатини, кўтирган денгиз офатини енгилма-ку! Шунинг ўзи бола-нинг дилида бу гал ҳам набот йўли топилди, деган умид уйғотарди. Осмонда юлдузлар кўринса ёса, бошимизга туманга азоб-ўнубатлардан кутилмазди, деб ишонарди бола.

Фақат бу ташвишлардан тезроқ ҳалос бўла қилишга, ерга, Олапар тоғига тезроқ етиб боришга эди. Ахир сувсиз, очкич кетишди, ниҳоятда қанчакишди, ниҳоятда очкишди, Борган сайин қанчаб, томоқлари тақиллаб, борган сайин очкидан силлавлари кўриб борарди. Онансининг ёнига, қариндош-уруғларининг ёнига, уйларига, ўчоқлари, ариқлари, ўтоқлари олдига тезроқ бориш истаги кўнчайгандан кўнчайган эди.

Фалонга уқраганлар нечаси билан жон ҳовуқлаб, ҳавонинг очилишини кўриб қийинди. Ленин, ҳеч нима узгармади, туман жойидан силжиди, осмонга юлдуз чинқиди, денгиз узра зулмат тарқамди.

(ОХИРИ. Боши газетанинг ўтган сонларида).

Урхон оқсоқол бошини кўйи солишига сабаб бор эди. У, кўнрақ билан тирин қоллишдан хурсанд бўлса-да, барки бир аҳвол чатоқлигини сезарди. Чўнини, қайиқда энди бир жуфт эшак ва озроғи ичкилар бир бочка сувадан бошқа ҳеч вако қолмагани. Қайиқдаги ҳамма нарсани ташлаб юборишган. Ҳатто, ўтёб негакетган савдогарлардан юзтача мўнага аламашиб олинган милтиқлар ҳам энди йўқ эди. Уларин олдида нима кутаётгани маълум эмасди.

Тўғри, эшакчилар хушларига келиши билан энди нима қилиш кераклигини биргалашиб ўйлаб кўришди. Денги қай тарафга сузиш кераклигини ким айтди? Бу асосий масала. Ундан кейин, тунда агар ҳаво очки бўлса, юлдузларга қараб йўлни аниқлашга уриниб кўриш керак. Лекин қанча вақт сузишга тўғри келарини? Қирғонини тоғлукча кўчлари, вақтлари етаринини? Манзилга етгунча бардош беришаринини?

Бу қандай туман эди? Денгиз устида шу қадар қалин, шу қадар узоқ турган бу қанча туман? Худди бу ерда абадий ўрнашиб олганга ўхшайди. Наҳотки ҳамма еқ шундай бўлса? Наҳотки бутун дунё шундай туман ичиди қолган бўлса?

Шу вақт оқсоқолнинг тамани нечаси ва сув ичкиси келди. Тамани-ю топилади, майли ивиб кетган бўлсам. Трубасиз йўлқомади. Сув-чи? Овдат-чи? Урхон бу турғида ўйлашдан ҳам кўриди. Ҳозирча чидаса бўлади: ҳозирча ҳеч нарсани ўйламас бўлади...

Денгиз суви сокин жимирларди, ҳамма еқ тинчиб қолганди. Қайиқ турган жойида сал-пал қанчаларди. Сув уни ҳеч қайиққа сурмас, унинг ўзи ҳам ҳеч қайиққа жиммасди. Эшакчилар ўз қонига ташлаб қўйилганди. Эрайин билан Милхуннинг аҳволи маълум — улар шу қадар қалтиқ чарқашган эдики, эшакчиларни сувадан кўтаришга мажбур қолмай қолгандай донг қотишганди.

Қийт этган шамол йўли, бутун боғимни гўра-шира қоронғилиқча, қарангандай тўхтаб қолганди. Денгиз қарантсиз, қайиқ қарантсиз: қайиққа шошишини ҳам, қайиққа сузишини ҳам билишмасди...

Оқсоқол гапта боғтанча, буюмчиб ўйлаб қолди. Кейин, Киришининг везидан унғониб кетди.

Атичак, атичак! Бизнинг сув ичкимиз келолти. Урхон бобо осмонда кетди, унда қабиладеш уздан, оқсоқолдан кези сўраб турлишганини сезди, ҳозир энг мушкул эди — сув бўлиш боқлишини аниқлади...

Туман қанча қалин ва қарантсиз эди, Денгиз ҳамон сукунат қўйида эди.

Уннинг қолган ярмини туман ичиди бемалол сузиш билан ўтказишди. Нима мақсадда ва қайиққа сузатганларини билишмасди.

Юборди. Сув ички учун боқчанани олишганида унинг тағида қайиқ кўйруғининг ичкирасида қилиб кетган, қоқ боқчи соқилган турвани қўриб қолдишди. Тольень терисидан қилинган бу турвани сафар олдида Милхуннинг хотини қайиқча солиб қўйган эди. Ози-овнат солинган натта турвани бошқа нарсалар билан денгизга уқлантиришган, ичкина турва эса Кириш аскабга сўйлаб ўлган бочка тағида кўнрақ қилиб кетган экан, ўзи турганидан билиб беш бадар-тузаниб қолганидан, оғизга олиб бўлмасди. Шунга қарамай, ҳар ҳолда бу озиқ эди. Мабодо ичкили, чўнун сув етарли бўлганида, мана шу шўр баллиқ ҳам асётиб қоларди.

Ленин, ҳозирча шўр баллиқини ҳеч ким емади, чанқоқини зурайтираб, деб кўришди...

Ҳамма бир нарсани кўтарди — туман қачон тарқаларини?... Жимикитини ва сокин туманлик ичиди фақат эшакчиларнинг ташчилари гичиллагани эшитиларди. Буюк туман ичиди бу гичиллаш алашган ва хориган йўловчинини: «Бу ер қаер? Бу ер қаер? Қайиқча юрак! Қайиқча юрак!» деб фарёд солаётган товушини эслашарди.

Ҳамма бир нарсани кўтарди — туман қачон тарқаларини? ...

Ленин туман тарқамасди, тарқалишини ҳаёлига ҳам келтирмасди. Туман қирқиб этмасди. Гўё ерга алоқаси бўлмаган, захкин, рутубат билан нафас оладиган, аил бовар қилмайдиган алқандай маҳлулу бу ёруғ дунёни — Ерни, Осмонни, Денгизни ютиб юборгандай эди.

Туман бағрида яна кеч кирди. Кечқурунлигини фақат атрофини босган қоронғилик кўнқоқлашганидан сезиш мумини эди. Осмонда ҳеч бир юлдуз йўқ, осмоннинг ўзи йўқ эди. Мақсадсиз, қайиққадир сузиш учгунга қайиққадир сузиш маъносиз эди.

Кечаси билан чанчаб, сувсиз чиқишди, намлик, рутубатдан, соғудан жунлиниб турниша ҳам, барбир ташналикларини кўнқиб борарди. Кириш фақат мен қаттиқ чанчама, деб ўйлаш мумини эди. Ленин, аслида каттамадан қаттиқроқ чанқайтган эди. Ҳаммадан кўпроқ, сув ичкини ҳохлаётганидан ҳижолатга тушиб, бадтар азобланышарди.

Охири Киришининг бардоши туғаб, оғина сув сўраган эди, Урхон оқсоқол берибди.

— Йўқ,— деди у қаттиқ.— Ҳозир бўлмайдилар. Сабр қил. Кечга кириб Эрайини, Милхун ва Кириш оқилдан силлавлари кўриб, шўрбаллиқини бўлиб енишган, чол эса ўзини тийган эди. Шунинг учун ташналикдан учаласининг бағри ивиб негакетганди. Шўр баллиқ орасидан сув ичиришгани бўлса ҳам, барки бир, аҳвол тангашарди. Чол эса шўрбаллиқ ҳам емади, бирор томчи сув ҳам ичмади. Уша нуни Урхон оқсоқол фақат бир марта, қолганлар ички маҳал сув ичишди. Кечқурун жуда оз — чўмичга арағи ўқ бўладиган сувин ичкишди. Боқчанча эса сувини тағи кўрибди борарди.

Одам қанчалик ташна бўлса, ташналик қонинини кўтиш шунчалик оғирлашарди.

Кечаси билан ҳамма ташналик азобини тортиб чиқиди... Кечаси билан соғуқ туман тарқамди. Денгиз ҳам қилат этмади.

Малқутдаги давлат радио заводи шу йилнинг дастлабки 8 ойи давомида 65 мингтадан ортиқ «Шпирко» транзистор радио-приёминини ишлаб чиқарди. Ҳозирги вақтда қорқона коллективия Фредико партиясининг бўлажак съезди шаарфига пландан ташқари маҳсулот ишлаб чиқариш учун соҳибаистини мусобақани аъқ олдириб юбордилар. Пилд охирига завод 100 мингтадан ортиқ транзистор ишлаб чиқариш маъбуриятини олди.

Мозабик Халқ Республикасида радио аппаратлар ишлаб чиқариш 1980 йилда йўлга қўйилган эди. Радио аппаратлар сифати яхши бўлганига ва унча қиммат эмаслиги учун маълуматда гоёт харидорлиқдир.

3 Тошкент бет

Бригоде (суратда) — Бельгиянинг қадимий шаҳридан, Фарбий Фландриянинг маъмурий марказидан, У ўзининг ўрта асп қиёфасини сақлаб қолган. Бригодедаги архитектура ёд горниқлари йўнқилик туристларнинг эътиборини ўзига жалб этмоқда.

О. Иванов фотоси.

(ТАСС).

